

Så dine egne tomatplanter

Hvis du vil forkultivere dine egne tomatplanter, skal du så på det rette tidspunkt i forhold til udplantning. Drivhustomater sår du indenfor først i marts og planter ud i drivhuset fra først til midt i maj. Frilandstomater plantes først ud på friland et lunt sted fra midt i maj til først i juni, når faren for nattefrost er ovre. De sås derfor senere – fra midt i marts til først i april.

Udplantningstidspunktet på friland er afhængig af, hvornår du i dit lokalområde kan forvente, at risikoen for nattefrost er ovre. Tomater tåler under ingen omstændigheder frost.

Vælg tomatsorter og så selv

Det er rigtig hyggeligt at ha' tomatplanter i vindueskarmen i marts og følge udviklingen. Her er der sået i bakke og senere tyndet ud. Planterne skal være lidt større, inden de plantes over i egen potte.

Så snart kimbladene er på vej op, skal de placeres lyst

Der er mange grunde til at lave sine egne planter. Det er den eneste måde, hvorpå du kan være sikker på at få netop de sorter, som du synes smager bedst. Og du kan få nogle bedre planter, når de fra start er vant til at vokse i god kompostjord.

Man skal selvfølgelig også have lyst til det, ellers bliver det nogle dårlige planter, for de kræver pasning i to måneder.

Så- og priklejorden

Tomatplanter elsker kompostjord, og tomatplanter kommer så hurtigt op og er så lette at identificere, at det er unødvendigt at købe ukrudtsfri såjord.

Så jord må dog ikke være ren kompostjord. Jo mere næringsrig komposten er, jo mere sand skal der blandes i. Er det ren plantekompost, så brug 1/3 kompost, 1/3 havejord og 1/3 sand. Til prikling og efterfølgende omplantninger skal

kompostandelen øges. Ormehumus og komposteret hønsemøg er alt for stærkt til at bruge i så- og priklejord.

Såning og spiring

Passende med 4 planter i en 6x6cm potte.

Rodtræningspotter kan åbnes, så rodklumpen kan tages ud uden at blive beskadiget.

Man kan så i speedlingbakker, men det kræver, at man er meget omhyggelig med at vande. Bredsår man i kasser eller sår 5 frø i 8 cm potter, er risikoen for midlertidig vandmangel mindre. Man kan også så i rodtræningspotter med to frø i hver og så tynde til en plante efter fremspiring. Rodtræningspotter har et meget større jordvolumen end speedlingbakker, og så er de meget lette at få planterne ud af med et intakt rodsystem, når de skal plantes over i potter.

Når såjorden er fyldt i potterne, presses den let sammen, inden man sår frøene enkeltvis i ca. 1 cm dybe huller. Jorden skal være fugtig, men den må ikke være våd. Det kan være en god idé at give hvert såhul en teskefuld vand og lade det trække et kvarter, inden man sår frøene. Frøene dækkes med jord, og jorden trykkes let til. Det er vigtigt, at frøet får en god jordkontakt.

Husk at sætte skilt med sortsnavn ved. Nu gælder det om at holde på fugtigheden og placere planterne et lunt sted, 20–22° C. Placer det såede i en hvid plastpose under fremspringen. Så snart kimplanterne viser sig, skal den hvide plast øjeblikkeligt fjernes. Det er vigtigt, at planterne får mest muligt lys i en sydvendt vindueskarm ved ca. 18–20° C.

Frøskallen bliver siddende på kimbladene

Frøskallen er ikke kommet af under fremspiringen.

Hvis jordlaget over frøene ikke yder nok modstand, kan der være problemer med, at frøskallen ikke kommer af, men bliver siddende på spidsen af kimplanterne, så de ikke umiddelbart kan folde sig ud.

Det kan være nødvendigt at sætte en klar plastpose over, så der kommer fugtighed til og løsner frøskallen. Når man sætter en klar plastpose over, så må potten ikke stå i solen på noget tidspunkt, da planterne kan varmeskades og dø.

Er der kun en enkelt plante, som har dette problem, så prøv at fugte frøskallen med en klat spyt – efter nogle minutter kan den ofte glide af. Men det er altid med risiko for at beskadige kimbladene.

Prikling i pottes

Plastpose over tomatplanter, som har problemer med at slippe frøskallen. Placer den lyst, men uden direkte sol.

Når det første hold rigtige blade er dannet, skal planterne prikles over i hver sin potte. Det er ikke en fordel at så i den blivende potte, da jorden bliver sammenklasket af lang tids vanding uden ret megen rodvækst. Desuden er det her ikke sidste omplantning. Planten skal pottes om i en større potte, så snart rødderne når ud til pottekanten, ellers hæmmes planten i sin vækst.

Ranglede tomatplanter kan ved prikling og omplantning plantes dybere, så man får mere kompakte planter og 1. blomsterklase længere nede på stængelen.

Efter prikling i potter sættes tomatplanterne køligere ved 16–18° C. Får de for megen varme i forhold til lys, bliver de ranglede. De første dage efter prikling skygges der, hvis solen skinner.

Lys er altafgørende for trivslen

Når tomatplanterne har fået første hold rigtige blade, skal de plantes ud i hver sin 6 eller 8 cm potte.

Hvis man har drivhus, er det en god ide at sætte tomatplanterne på dagophold her, så de får mest muligt lys. Det er lyset, der giver kompakte og flotte planter. Men selvfølgelig kun, når vejret er til det. Man skal være opmærksom på, at tomater går i vækststandsning, hvis de udsættes for temperaturer under 8° C.

Efterhånden som de bliver større – eller man har mange – bliver det for besværligt at bære dem ud hver morgen og ind hver aften. Det kan dog være nødvendigt, hvis der loves lave nattemperaturer eller ligefrem nattefrost. Men ellers kan man dække med flere lag fiberdug eller tæpper lagt ud over fx buer af elrør om natten.

Varme om natten i et drivhus er ikke særlig miljøvenlig, men i en akut situation med nattefrost, kan det være en nødvendig løsning. Man kan også lave undervarme ved at kompostere bl.a. køkkenaffald i en stor kasse og placere planterne her ovenpå. Eller man kan lade solen opvarme sten eller plastdunke med vand, som kan afgive varme om natten og på den måde hæve temperaturen i drivhuset nogle få grader. Hvis man

placerer et eller to lag fiberdug hen over planterne forhindrer man i klare nætter, at varmen stråler ud i verdensrummet.

Næring til planterne

Tomatplanter skal være friskgrønne. Er de mørkgrønne, har de fået lidt rigeligt med kvælstof. Er de lysgrønne, mangler de kvælstof. Kvælstofmangel kan afhjælpes ved at vande med udtræk af brændenælde, evt. tilsat blade og stængler af kulsukker. Kulsukker har et højt indhold af kalium, som tomatplanterne også har brug for. Man kan også købe tangekstrakt til at vande med i vækstfasen frem til udplantning.

Kilde: Karna Maj, redaktør af Havenyt.dk

Landsforeningen Praktisk Økologi

01.09.2009